PRZEGLĄD PRASY ZAGRANICZNEJ

CODZIENNY BIULETYN WYDZIAŁU PRASOWEGO

MINISTERSTWA SPRAW ZAGRANICZNYCH

Rok VIII | Warszawa, piątek 1 września 1933 r. | Nr. 199

ADRES REDAKCJI: ul. Marsz. Focha 1. Telefon 545-90 wewn. Nr. 16

SPRAWY POLSKIE

POLSKA A Z. S. R. R.

Börsen Courier 31.VIII. stara się podważyć znaczenie dokonywującego się zbliżenia polsko - rosyjskiego, utrzymując, że Radek schlebia tylko Polakom i oświadczając, że Rosja potrzebuje i chce spokoju w swej polityce zagranicznej, a więc możliwie niezmąconego współżycia sąsiedzkiego z Polską, zarówno pod względem politycznym jak i gospodarczym, ale też i niczego więcej. Również i we Francji rozumieją, że pakt wschodni nie równa się sojuszowi i nie może prowadzić do wzięcia Niemiec w kluby. Przemyślna djalektyka Radka potwierdza tylko, jak dalece słuszność ma paryski „Temps", przestrzegając przed złudzeniami.

La République 30.VIII. zamieszcza p. n. „M. Radek proclame la volonté de paix de l'U. R. S. S." krótkie streszczenie artykułu K. Radka, opublikowanego w „Gazecie Polskiej".

Siegodnia 30.VIII. zamieszcza w depeszy PAT'a z Warszawy streszczenie art. Radka zamieszczonego w „Gazecie Polskiej" oraz odpowiedź redakcji tego pisma polskiego.

Wozrożdienje 30.VIII. zamieszcza tę samą wiadomość p. n. „Radek umizga się do Polski".

POLITYKA ZAGRANICZNA POLSKI.

Le Quotidien 30.VIII. zamieszcza wywiad z posłem Niedziałkowskim, który daje wyraz swym poglądom na aktualne zagadnienia polskiej polityki zagranicznej. Dziennik w tytule podnosi zgodność opinji polskiej w jej negatywnem stanowisku wobec paktu 4-ch.

Prasa francuska 30.VIII. zamieszcza informacje (znane z prasy polskiej) o zapowiedzianem ustąpieniu ambasadora Chłapowskiego oraz o innych zmianach na kierowniczych polskich stanowiskach dyplomatycznych.

POLSKA A GDAŃSK.

Danziger Allg. Ztg. 31.VIII., podając depeszę PAT'a o interwencji radcy Lalickiego u prezydenta senatu, dr. Rauschninga, w sprawie nadużyć niektótych organów gdańskich w stosunku do obywateli polskich i osób narodowości polskiej w Gdańsku, zamieszcza następujący komentarz biura korespondencyjnego DAKO: „Dziwnem wydaje się, że znowu we wszystkich prawie dziennikach polskich ukazują się informacje w sprawie rzekomego złego traktowania polskiej mniejszości narodowej w Gdańsku. Na czele tych pism stoi oczywiście znów krakowski I. K. C., zamieszczając obszerny artykuł, w którym żąda wolnego dostępu do morza przez port gdański, wolności w sprawach kościelnych i t. d.".

POLSKA A NIEMCY.

Völkischer Beobachter 31.VIII. w koresp. z Warszawy pisze, że polski sportowy Związek Lotniczy nadesłał do niemieckiego Związku depeszę, w której wyraża najgłębsze współczucie z powodu śmierci najlepszego niemieckiego lotnika Possa.

ZAGADNIENIA OGÓLNE

EUROPA ŚRODKOWA.

The Morning Post 29.VIII. w kor. z Wiednia pisze o rywalizacji portów w Europie w zakresie przyciągnięcia tranzytu z Austrji, Czechosłowacji i Węgier. Autor pisze: będzie przesadą twierdzenie, iż rywalizacja powyższa przyczynia się do popierania przez Mussoliniego wysiłków Austrji w kierunku przeciwstawienia się wpływom Niemiec, oraz prowadzenia rokowań z premjerem Węgier Goemboesem oraz Beneszem.

Porty, które rywalizują ze sobą o towary wyżej wymienionych państw są: Trjest, Hamburg, Gdynia i Suszak. Najlepiej położnym portem jest Hamburg. By móc podołać konkurencji Hamburga polskie koleje obniżyły taryfy na wszystkie towary, przechodzące przez Gdynię. W odpowiedzi niemieckie koleje obniżyły taryfy na wszystkie towary przechodzące przez Szczecin. Konkurencją portów polskich i niemieckich przyniosła poważne szkody Trjestowi. Zdobycie ponownie handlu Austrji i Węgier dla Trjestu jest ambicją Mussoliniego oraz, tłomaczy to zarazem jego spotkanie z kanclerzem Dolfusem, Goemboesem oraz Beneszem. Największą przeszkodę stanowi Jugosławja, przez której terytorjum przechodzi dość znaczny odcinek linji kolejowej Wiedeń — Trjest. Jugosławja, która pragnie rozwoju swoich portów na

Adrjatyku, specjalnie zaś Suszaku, nie zechce obniżyć taryf na towary przeznaczone do portu, rywalizującego z portami jugosłowiańskiemi. Autor pisze, że obecnie trudno jest przewidzieć, w jaki sposób skończy się ta rywalizacja.

Izwiestja 30.VIII. piszą, że Czechosłowacja usiłowała wpoić w świat przekonanie, że kraj ten stanowi, w oceanie kryzysu i faszyzmu, wyspę pomyślności i demokracji. Inaczej rzecz wygląda w rzeczywistości. Infiltracja wpływów hitlerowskich do Czechosłowacji jest coraz silniejsza. Jej sytuacja gospodarcza pogarsza się z każdym dniem, jak również sytuacja międzynarodowa. Parcie Niemiec w kierunku południowym rokuje Czechosłowacji jaknajbardziej ponure perspektywy. Realizacja Anschlussu oznaczałaby koniec niepodległości Czechosłowacji. Włączenie Austrji i Węgier w sferę wpływów Małej Ententy może być osiągnięte jedynie za drogą zapłatą, której znaczną część musiałaby uiścić Czechosłowacja; musiałaby ona mianowicie ponieść ogromne ofiary gospodarcze i terytorjalne na rzecz tych dwóch krajów Proces rozkładu w łonie Małej Ententy czyni ciągłe postępy. Dziennik komentuje z oburzeniem propagandę antysowiecką, rzekomo uprawianą w Czechosłowacji. Czechosłowacja, kończy dziennik, uprawia „strusią politykę", niedaleki jest jednak dzień, w którym będzie musiała trzeźwo spojrzeć w oczy rzeczywistości.

Reichspost 31.VIII. pisze, że amerykański koncern chemiczny „Du Pont de Nerours Company" zamierza utworzyć w Czechosłowacji samodzielny oddział za zgodą czeskiego przemysłu chemicznego. W ten sposób Czechosłowacja stałaby się niezależna od niemieckiego przemysłu chemicznego.

FRANCJA A NIEMCY.
SYTUACJA POLITYCZNA I GOSPODARCZA WE FRANCJI.

Le Journal 30.VIII. w art. wst. przeciwstawia hitlerowskim demonstracjom (w Tannenbergu i Niederwald) i głoszonym tam hasłom ostatnie przemówienie Daladiera, w którem charakter ufortyfikowania wschodniej granicy francuskiej został określony jako „zabezpieczenie przed niespodziankami", podyktowane dążeniem, by Francja pozostała Francją. Z jednej strony — groźby i prowokacje, z drugiej — jasne stwierdzenie woli obrony całości terytorjum. Przeciwstawiły się tu sobie dwie polityki: jedna, zorjentowana w kierunku gwałtownych przewrotów i wojny, druga — skupiająca swe wysiłki jedynie dla celów obrony i utrzymania pokoju. Dziennik zapytuje: „Czy jest naród na świecie, któryby zawahał się oświadczyć, po której stronie jest słuszność i prawo?"

Figaro 31.VIII. nawiązując do oświadczenia Daladier o gotowości zagwarantowania politycznej i ekonomicznej niepodległości Austrji pisze: Premjer Daladier, który ustawicznie troszczy się o naszą wolność, wolność Austrji i całego świata, powinien wiedzieć, że obronić ją może nie w Genewie i nie na Quai d'Orsay, lecz tylko na ulicy St. Dominique (Ministerstwo wojny).

La République 30.VIII. w art. p. n. „Bądźmy rozsądni" (R. Bayet'a) przeciwstawia się hasłu powiększenia zbrojeń we Francji, uważając iż droga wyścigu zbrojeń doprowadzić musi świat do wojny, czego nanależy uniknąć.

Prawda 30.VIII. komentując manifestacje hitlerowskie na pograniczu Zagłębia Saary stwierdza, że teren dla kompromisu co do spraw spornych pomiędzy Niemcami a Francją coraz bardziej się zwęża. Obecnie nie może być już mowy o porozumieniu niemiecko-francuskiem w sprawie przedterminowej ewakuacji Zagłębia Saary.

MOCARSTWA A Z. S. R. R.
DALEKI WSCHÓD.

Vecerni Ceské Slovo 30.VIII. pisze, że zbliżenie francusko - rosyjskie zaczyna już wydawać owoce, niemiłe dla Niemiec. Mianowicie według wiadomości, nadeszłych z Niemiec, Sowiety miały wypowiedzieć układ z Niemcami o współpracy wojskowej i równocześnie odwołały zamówienia na samoloty i materjał wojenny, udzielone fabrykom niemieckim; wymówiły również układ w sprawie istnienia w Rosji niemieckich składnic materjałów wojskowych. W związku z tem został odwołany z Moskwy poseł niemiecki Dircksen, ponieważ dowiedział się on o tem wszystkiem zbyt późno.

Germania 31.VIII. p. n. „Czy wojna rosyjsko-japońska?" pisze, że do niedawna twierdzili znawcy stosunków na Dalekim Wschodzie, iż nie dojdzie do wojny japońsko - sowieckiej. Lecz obecnie okazuje się, że Japonja chce pośpiesznie umocnić się w Chinach, dopóki państwa inne zajęte są kłopotami gospodarczemi, oraz dopóki Ameryka nie powiększy swej floty wojennej. Jednak Japonja natrafia w Chinach na skuteczne przeciwdziałanie Rosji w Mongolji i w prowincjach północno - zachodnich. Japońskie koła wojskowe uważają za rzecz nieodzowną zajęcie Władywostoku i wogóle wschodniej Syberji oraz zaatakowanie Mongolji, która jest siedliskiem akcji komunistycznej. W planie Japończyków leży podobno przywrócenie monarchji w Chinach z dynastją mandżurską na czele.

Lietuvos Aidas 30.VIII. w art. wst., omawiającym naprężoną sytuację na Dalekim Wschodzie, podkreśla, że tylko kryzys światowy powstrzymuje wybuch wojny między Stanami Zjedn. A. P. i Japonją. Co się tyczy zbrojnego starcia Japonji z Chinami i z Sowietami, to — zdaniem dziennika — jest to sprawa dalszej przyszłości.

PAŃSTWA SKANDYNAWSKIE.

Izwiestja 30.VIII. w depeszy własnej ze Sztokholmu donoszą, że przywódca szwedzkich narodowych socjalistów, przyjaciel Goeringa, dr. Furugar, odwiedził niedawno Berlin. Po powrocie swoim do Szwecji miał on oświadczyć, że otrzymał od Goeringa niezwykłą propozycję udzielenia znacznej subwencji narodowym socjalistom szwedzkim, wzamian za zobowiązanie, że w razie dojścia ich do władzy północne prowincje Szwecji zostaną oddane do dyspozycji Niemiec dla celów kolonizacyjnych.

Le Quotidien (w II połowie sierpnia) zamieścił kilka artykułów pióra Imré Gyomai o propagandzie i akcji hitlerowskiej w krajach skandynawskich i bałtyckich.

LITWA A NIEMCY.

Lietuvos Aidas 30.VIII. zamieszcza oświadczenia pułkownika litewskich wojsk lotniczych, Gustaitisa, i dr. med. płk. Ożelisa, którzy zaprzeczają rozpowszechnianym na Litwie i zagranicą pogłoskom o zestrzeleniu transatlantyckich lotników litewskich przez Niemców. Wspomniani oficerowie litewscy kategorycznie podkreślają, że ani w ciałach lotników — Dariusa i Girenasa, ani też w motorze i w szczątkach aparatu lotniczego nie znaleziono najmniejszych śladów, któreby pozwalały snuć jakiekolwiekbądź przypuszczenia, obciążające niemiecką straż graniczną.

RÓŻNE.

Lietuvos Żinios 30.VIII. na czele numeru podają wiadomość o mającej wkrótce nastąpić między Litwą a ZSRR. wymianie więźniów politycznych. Nastąpiło już porozumienie obu rządów co do wymiany 24 więzionych w Litwie komunistów na 18 obywateli litewskich, więzionych przez Sowiety na wyspach Sołowieckich.

Drukarnia „Kadra", Warszawa, Długa 50. Telefon 11-86-30.